

**ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΠΔΕ ΑΤΤΙΚΗΣ:  
«ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΜΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΡΟΜΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ»**

Η Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αττικής διοργανώνει διαδικτυακή επιμορφωτική εκδήλωση, με θέμα: «Υποστηρίζοντας τη διδασκαλία με μαθητές Ρομά στην Τάξη», η οποία θα πραγματοποιηθεί την

**Τρίτη 21 Μαρτίου 2023 και ώρες 18:00-21:00.**

Απευθύνεται σε στελέχη εκπαίδευσης, μόνιμους και αναπληρωτές εκπαιδευτικούς γενικής και ειδικής εκπαίδευσης. Η επιμορφωτική διαδικτυακή μας εκδήλωση αποσκοπεί να αναδείξει τη σπουδαιότητα της ομαλής ένταξης και της ισότιμης πρόσβασης των μαθητών και μαθητριών Ρομά στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας, μέσω δράσεων ενημέρωσης, κατάρτισης και διαμεσολάβησης. Ταυτόχρονα, επιδιώκεται η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών για την ανάδειξη καλών πρακτικών συμπερίληψης στις σχολικές μονάδες, ώστε να περιοριστεί η σχολική διαρροή αυτής της μαθητικής ομάδας.

Η τηλεσυνάντησή μας προσβλέπει στην ενημέρωση και τον διάλογο της εκπαιδευτικής κοινότητας στην προσπάθεια βελτίωσης και διασφάλισης της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Φιλοδοξεί να αποτελέσει αφορμή αναστοχασμού της εκπαιδευτικής πράξης και να συγκομίσει γόνιμες προτάσεις για ένα συμμετοχικό σχολείο, το οποίο εδραιώνεται στις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, δεν περιθωριοποιεί νέους και εφήβους Ρομά και είναι ανοικτό για όλα τα παιδιά.

Υπό αυτό το πρίσμα, έχουμε δημιουργήσει **ηλεκτρονική φόρμα εγγραφής και υποβολής ερωτημάτων**, στην οποία μπορείτε: α) να πραγματοποιήσετε την εγγραφή σας μέχρι την **Τρίτη 21 Μαρτίου 2023 και ώρα 18:00** και β) να υποβάλετε σχετικά ερωτήματα προς τους εισηγητές μέχρι την **Κυριακή 19-3-2023 και ώρα 20:00** επιλέγοντας τον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://forms.gle/2YtMFmfbHGLkpPQA6>

Τα ερωτήματα θα απαντηθούν από τους προσκεκλημένους ομιλητές.

Οι εγγεγραμμένοι εκπαιδευτικοί και τα στελέχη εκπαίδευσης που επιθυμούν **βεβαίωση παρακολούθησης** θα πρέπει να επιβεβαιώσουν την παρουσία τους κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης στη φόρμα επιβεβαίωσης παρακολούθησης:

<https://forms.gle/wRYnFfFx1n7TfcTh9>

**χρησιμοποιώντας το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) της εγγραφής τους. Η φόρμα αυτή θα ενεργοποιηθεί κατά τη διάρκεια της επιμορφωτικής εκδήλωσης.**

Η επιμορφωτική εκδήλωση θα προβάλλεται απευθείας, σε ζωντανή μετάδοση (live-streaming) από το YouTube. Για να την παρακολουθήσετε δεν έχετε παρά να επιλέξετε το κανάλι της ΠΔΕ Αττικής στο YouTube :

<https://www.youtube.com/c/ΠΔΕ ΑΤΤΙΚΗΣ>

Η συμμετοχή στο διαδικτυακό επιμορφωτικό σεμινάριο είναι προαιρετική.



**Τρίτη 21.3.2023 (18:00-21:00)**

**Υποστηρίζοντας τη διδασκαλία  
με μαθητές Ρομά στην Τάξη**

## **Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α**

<p><b>Γεώργιος Κόσσυβας</b> Περιφερειακός Διευθυντής Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αττικής.</p>	<p><b>Καλωσόρισμα – Συντονισμός.</b></p>
<p><b>Χρήστος Παρθένης</b> Αναπληρωτής Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ΕΚΠΑ.</p>	<p><b>Υποστηρικτικές Παρεμβάσεις σε κοινότητες Ρομά για την ενίσχυση της πρόσβασης και μείωση της εγκατάλειψης της εκπαίδευσης από παιδιά και εφήβους.</b></p>
<p><b>Χρήστος Γκόβαρης</b> Καθηγητής Παιδαγωγικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. <b>Γιώργος Φραγκούλης</b> Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.</p>	<p><b>Εκπαιδευτικές βιογραφίες Ρομά: Εμπόδια, αντιστάσεις, υπερβάσεις και επιτυχίες ενός διαγενεακού εγχειρήματος.</b></p>
<p><b>Ιγνάτιος Καράμηνας</b> Οργανωτικός Συντονιστής στο 3ο ΠΕΚΕΣ Αττικής, ΣΕΕ ΠΕ70 στα Δημοτικά Σχολεία Ασπροπύργου, Μάνδρας-Ειδυλλίας &amp; Μαγούλας, Επιστημονικός Συνεργάτης ΕΔΑ. <b>Σταμάτα Βαβούλη</b> Διευθύντρια στο 7ο ΔΣ Ασπροπύργου.</p>	<p><b>Διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς σε τάξεις (και) με μαθητές/μαθήτριες Ρομά.</b></p>
<p><b>Κων/νος Παπαχρήστος</b> Διευθυντής ΠΕ Ανατολικής Αττικής, Επιστημονικός Συνεργάτης ΕΔΑ. <b>Χρυσουγή Γλένη</b> Εκπαιδευτικός ΠΕ70, π. Σχολική Σύμβουλος Φθιώτιδας, Επιστημονική Συνεργάτης ΕΔΑ.</p>	<p><b>Το σχολείο ως διαπολιτισμική κοινότητα μάθησης και συνεργασίας: Ο ρόλος της διοίκησης / ηγεσίας και των εκπαιδευτικών.</b></p>
<p><b>Κων/νος Παϊτέρης</b> Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Ρομά Διαμεσολαβητών και Συνεργατών - Συντονιστής Διαμεσολάβησης. <b>Χρήστος Μαρτζέλος</b> Κοινωνικός Διαμεσολαβητής, Μέλος του ΔΣ της Ένωσης Διαμεσολαβητών.</p>	<p><b>Διαμεσολάβηση στην εκπαίδευση και εκπαίδευση στη διαμεσολάβηση.</b></p>
<p><b>Έρη Μερκούρη,</b> Κοινωνική Λειτουργός, Επιστημονική Συνεργάτης ΕΔΑ. <b>Χρύσα Αυλωνίτη</b> Κοινωνική Λειτουργός, Επιστημονική Συνεργάτης ΕΔΑ.</p>	<p><b>Παρεμβάσεις στήριξης της φοίτησης των παιδιών Ρομά. Ο "δρόμος" προς το σχολείο.</b></p>
<p><b>ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ</b></p>	

## Σύντομη περίληψη των εισηγήσεων.

**Εισήγηση: «Υποστηρικτικές Παρεμβάσεις σε κοινότητες Ρομά για την ενίσχυση της πρόσβασης και μείωση της εγκατάλειψης της εκπαίδευσης από παιδιά και εφήβους».**

**Χρήστος Παρθένης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ΕΚΠΑ.**

Ο αποκλεισμός κοινωνικών ομάδων με ανομοιογενές πολιτισμικό υπόβαθρο από την ισότιμη πρόσβαση τους σε αγαθά και πόρους της σύγχρονης κοινωνίας εξακολουθεί να είναι παρών, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται σοβαρά η ένταξή τους στο κοινωνικό και εκπαιδευτικό γίνεσθαι. Η άρση των αποκλεισμών αποτελεί πρόκληση για τη σύγχρονη εκπαιδευτική πολιτική των ευρωπαϊκών χωρών, και φυσικά για την Ελλάδα. Στην παρουσίασή μας θα γίνει αναφορά στις στρατηγικές αποτελεσματικής ένταξης των μαθητών/μαθητριών με ανομοιογενές πολιτισμικό υπόβαθρο στο εκπαιδευτικό σύστημα, με άμεσο στόχο τη μείωση της σχολικής διαρροής και αποτυχίας και απώτερο σκοπό την άρση του σχολικού και κοινωνικού αποκλεισμού. Υπό αυτό το πρίσμα, η σημερινή μας παρουσίαση αποσκοπεί να σκιαγραφήσει την υφιστάμενη εκπαιδευτική κατάσταση των παιδιών Ρομά και κυρίως να αναδείξει τους παράγοντες που συμβάλλουν στην ενίσχυση της τακτικότητας της φοίτησης των συγκεκριμένων μαθητών/μαθητριών.

**Εισήγηση: «Εκπαιδευτικές βιογραφίες Ρομά: Εμπόδια, αντιστάσεις, υπερβάσεις και επιτυχίες ενός διαγενεακού εγχειρήματος».**

**Χρήστος Γκόβαρης, Καθηγητής Παιδαγωγικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.**

**Γιώργος Φραγκούλης, Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.**

Στόχος της εισήγησης αυτής είναι να έρθουν στο προσκήνιο μέσα από τη φωνή των ίδιων των Ρομά οι δυσκολίες και οι περιορισμοί που αντιμετωπίζουν ως κοινωνικά υποκείμενα που καλούνται να «προσαρμοστούν» στις απαιτήσεις και στα αναμενόμενα πρότυπα ζωής, που τίθενται τόσο από την ευρύτερη κοινωνία, όσο και, ακόμα, από τις ίδιες τις ρόμικες κοινότητες που διαβιούν. Παρά τις γενικευμένες, στερεοτυπικές αντιλήψεις για τους Ρομά, ωστόσο, μέσα από τη σύντομη αυτή εισήγηση θα αναδειχθούν οι αντιστάσεις μιας ρόμικης οικογένειας που θέτει τους δικούς της στόχους και προσπαθεί να υπερβεί τα εμπόδια που, διαγενεακά, συναντά. Πρόκειται για μια οικογένεια ανάμεσα σε πολλές άλλες ρόμικες οικογένειες που τα παιδιά τους φοιτούν στο σχολείο και δεν επιθυμούν ένα προδιαγεγραμμένο μέλλον, όπως συχνά θεωρείται.

**Εισήγηση: «Διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς σε τάξεις (και) με μαθητές/μαθήτριες Ρομά».**

**Ιγνάτιος Καράμηνας, Οργανωτικός Συντονιστής στο 3ο ΠΕΚΕΣ Αττικής, ΣΕΕ ΠΕ70 στα Δημοτικά Σχολεία Ασπροπύργου, Μάνδρας-Ειδυλλίας & Μαγούλας, Επιστημονικός Συνεργάτης ΕΔΑ.**

**Σταμάτα Βαβούλη, Διευθύντρια στο 7ο ΔΣ Ασπροπύργου.**

Οι σχολικές τάξεις στις μέρες μας έχουν πλέον πολυπολιτισμική σύνθεση, ενώ σε συγκεκριμένες περιοχές φοιτούν σε υψηλό ποσοστό μαθητές και μαθήτριες Ρομά, που σε ορισμένες περιπτώσεις ο αριθμός τους αγγίζει το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού. Σε αυτό το πλαίσιο λειτουργίας των σχολικών μονάδων, ένα από τα βασικά ζητήματα που καλούνται να διαχειριστούν οι εκπαιδευτικοί είναι και τα προβλήματα συμπεριφοράς των μαθητών/-τριών εντός ή και εκτός της σχολικής τάξης. Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, στην παρουσίασή μας, θα επικεντρωθούμε σε πρακτικές πρόληψης προβλημάτων συμπεριφοράς και κυρίως θα εστιάσουμε σε παρεμβάσεις τροποποίησης της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς.

**Εισήγηση: «Το σχολείο ως διαπολιτισμική κοινότητα μάθησης και συνεργασίας: Ο ρόλος της διοίκησης/ηγασίας και των εκπαιδευτικών».**

**Κων/νος Παπαχρήστος, Διευθυντής ΠΕ Ανατολικής Αττικής, Επιστημονικός Συνεργάτης ΕΔΑ.**

**Χρυσουγή Γλένη, Εκπαιδευτικός ΠΕ70, π. Σχολική Σύμβουλος Φθιώτιδας, Επιστημονική Συνεργάτης ΕΔΑ.**

Στην εισήγησή μας αυτή θα αναφερθούμε συνοπτικά στην αναγκαιότητα του σχολείου να ενισχύσει τα διαπολιτισμικά του χαρακτηριστικά και να λειτουργήσει ως μια διαπολιτισμική κοινότητα μάθησης και

συνεργασίας με στόχο την ολόπλευρη ανάπτυξη όλων των μαθητών/τριών και την απόκτηση γνώσεων και διαπολιτισμικών δεξιοτήτων. Απαραίτητη προϋπόθεση ο μετασχηματισμός/ανασχεδιασμός της δομής σε οργανωτικό, παιδαγωγικό-διδασκτικό και γλωσσικό επίπεδο. Η διαπολιτισμική του ταυτότητα, απόρροια ή στόχος της πολυπολιτισμικής του σύστασης απαιτεί ηγεσία που να εμπνέει και να κινητοποιεί όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας ως προς τους στόχους της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και εκπαιδευτικούς, οι οποίοι χαρακτηρίζονται για τη διαπολιτισμική τους ικανότητα και τη μετασχηματίζουσα γνώση. Τέλος, θα αναφερθούμε επιγραμματικά στα χαρακτηριστικά των διαπολιτισμικών ηγετών – εκπαιδευτικών με ιδιαίτερη έμφαση στις απαιτήσεις εκπαίδευσης μαθητών Ρομά.

**Εισήγηση: «Διαμεσολάβηση στην εκπαίδευση και εκπαίδευση στη διαμεσολάβηση».**

**Κων/νος Παϊτέρης, Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Ρομά Διαμεσολαβητών και Συνεργατών - Συντονιστής Διαμεσολάβησης.**

**Χρήστος Μαρτζέλος, Κοινωνικός Διαμεσολαβητής, Μέλος του ΔΣ της Ένωσης Διαμεσολαβητών.**

Ο ρόλος του διαμεσολαβητή είναι πολυσύνθετος και πολυεπίπεδος μιας και η διαπολιτισμική δράση του γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ των κοινοτήτων, όπου λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος, με σκοπό την πλήρη και ολιστική ένταξη καθώς και τη δημιουργία μιας συμπεριληπτικής κοινωνίας. Με ενσυναίσθηση πονάει με τους πονεμένους, λυπάται με τους λυπημένους και χαίρεται με τους χαρούμενους. Ο διαμεσολαβητής είναι άρτια εκπαιδευμένος από φορείς υψηλού επιπέδου και εμπέλειας, με παγκόσμιο κύρος όπως π.χ. Συμβούλιο της Ευρώπης, ΚΕΜΕΑ, ΕΚΠΑ, κ.λπ. Συνεχίζει όμως να συμμετέχει σε εκπαιδεύσεις και επιμορφώσεις που σκοπό έχουν να διατηρούν επικαιροποιημένες τις γνώσεις του.

**Εισήγηση: Παρεμβάσεις στήριξης της φοίτησης των παιδιών Ρομά. Ο "δρόμος" προς το σχολείο.**

**Έρη Μερκούρη, Κοινωνική Λειτουργός, Επιστημονική Συνεργάτης ΕΔΑ.**

**Χρύσα Αυλωνίτη, Κοινωνική Λειτουργός, Επιστημονική Συνεργάτης ΕΔΑ.**

Η φοίτηση των μαθητών/τριών Ρομά, στην πλειοψηφία της δεν έχει συστηματικότητα και συχνά παρατηρείται πρόωρη διακοπή, χαμηλή σχολική επίδοση και αδυναμία κατανόησης των σχολικών κανόνων. Η μέχρι τώρα εμπειρία από την εργασία μας με τις κοινότητες Ρομά, σε συνδυασμό με τα βιβλιογραφικά και ερευνητικά δεδομένα, επιχειρεί να αναδείξει κάποια σημαντικά θέματα που φαίνεται να επηρεάζουν την εκπαίδευση των μαθητών/τριών Ρομά και κυρίως αφορούν τη σχέση με την ευρύτερη κοινωνία και με το κατά πόσο υπάρχει το αίσθημα του ανήκειν σε αυτήν και η ελπίδα ή η προσδοκία για βελτίωση της ποιότητας ζωής.